СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 246. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 22-го ЖОВТНЯ 1949. — No. 246. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 22, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПОВІДАЄ БІЛЬШІ ПОДАТКИ

Вашингтон, 20 жовтня. — Президен Труман заповів, що підчас наступної сесії конгресу він поставить домагання підвищити федеральні податки. Це має стати засобом до сплати федерального дефіциту, який безупину зростає. Вже теперішній дефіцит оцінюють на три біліони долярів, а до кінця червня 1950 р. він може зрости до пять біліонів. На пресовій конференції президент замітив, що підвишка податків може зрости до пять біліонів. На пресовій конференції президент замітив, що підвишка податків може бути єдиним способом сплати дефіциту і збалансування бюджету. В розмові з кореспондентами президент сказав, що дефіцит не прийшов з його вини і дозволив навести в пресі такі свої слова: „Але ж певно — ми мусимо найти фонди на втримання уряду і на тім кінець!" Він теж заявив, що шукав інших способів для сплати довгів, однаке не міг найти, тому був би радий почути від когось, як можна інакше зробити".

Відзив серед конгресових кол на проєкт президента такий, що треба перестудіювати теперішній податковий закон і провірити, що можна б зробити на підставі обовязуючого закону. На всякий випадок теперішні федеральні податки приносять річно 41 біліонів долярів, отже треба наперед подумати, чи не вдалось би обтяти видатки, а щойно, як це не поможе, тоді подумати про збільшення податків.

ГЕН. БРЕДЛІ „ПЕРЕБОРЩИВ" У КРИТИЦІ АДМІРАЛІВ.

Вашингтон. — Критика голови спільного генерального штабу, ген. Омара Бредлі на поведінку адміралів, головно адм. Луїса Денфелда, начальника морських операцій, викликала несподівано гостре негодування серед найближчих його приятелів. Йому закидають нетакт і несправедливість і в одним випадку Бредлі відтягнув закид в дальшому переслуханні перед комісією збройних сил палати репрезентантів. Зрештою його критика викликала ще дальший розлам між високими офіцирами й з цього приводу прийде до особистих терть, які хіба покінчаться уступленням декого з відповідальних становищ.

Переслухання перед комісією відбуваються дальше. Мають бути покликані ще інші провідні офіцири.

АЙЗЕНГАВЕР ПРО ВОЄННУ СИЛУ АМЕРИКИ.

Ген. Двайт Д. Айзенгавер ставав як свідок перед комісією поруч інших визначних знавців воєнного діла. Він уникав критики однієї або другої сторони в спорі над доцільністю літаків Бі-36, але заявив загально, що обєднана Америка є такою сильною, що може переборити увесь світ. Він теж заявив, що вже нема вороття з раз переведеного обєднання всіх трьох ділянок оборони й тепер треба його тільки видосконалити. Айзенгавер натякав на страйк у сталевій індустрії, який може спаралізувати економію нашої країни. Після Айзенгавера складав свідоцтво ген. Марк Кларк, голова збройних сил армії. Він заявив, що офіцири, які противляться обєднанню воєнних сил, будуть безоглядно відправлені, бо З.Д. не можуть виставитися на можливість програної війни внаслідок незгоди. Він теж подав деякі завваги щодо стратегії на Західнім побережжі.

КВІЛ ВИЯВЛЯЄ ЗАГОВІР КОМУНІСТІВ У НЮЙОРСЬКИХ СОБВЕЯХ.

Голова юнії Транспортових Робітників, Майкел Квіл, виявив на пресовій конференції в Емпайр Готелю в Ню Йорку, що комуністи з юнії Прилюдних Працівників підготовили на минулий понеділок застій на підземних залізницях в год. 8.30 ранку. Саме тоді почали санітарні робітники саботаж при замітанні вулиць таким способом, що зголосилися хворими. Подібної тактики мали вхопитися комуністи і на собвеях. Вони намовили 40 моторменів, щоб зголосилися хворими і тоді увесь рух на підземних залізницях мав стануті. Квіл каже, що він довідався про це наперед, розіслав своїх організаторів до інших моторменів і остеріг їх перед заговором. Уся ця справа була звісна конгресменові Вітові Маркентонієві, який у такий спосіб хотів обезсилити посадника міста Вилема О'Двайєра перед виборами. О'Двайєр кандидує поновно на становище посадника. Маркантоніо заперечив твердження Квіла, а тоді Квіл оприлюднив подробиці про тайні наради робітників з санітарного департаменту з деякими моторманами в Там Муні Гол при Астор Плейз у Ню Йорку. Крім того Квіл виголосив ще промову по радіо в четвер вечером.

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ НЕ ЗАБОРОНЕНА.

Комуністична партія не є заборонена внаслідок засуду комуністичних провідників, сказав генеральний прокуратор Дж. Гаверд МкГрет у передодні проголошення кари для засуджених комуністичних провідників у Ню Йорку.

Заява ген. прокуратора вияснює, чому Комуністична партія може ставити своїх кандидатів при виборах, може видавати газети і мати право вживати почти для їх пересилки та відбувати прилюдні зібрання для притягнення публики до своєї ідеології. Одначе це не виключає, що в майбутності конгрес може зайняти інше становище поставити партію поза законом.

Вістку про становище прокуратора подано мабуть в намірі успокоєння умів перед наложенням кари на засуджених комуністів у Ню Йорку.

МОЖЛИВІСТЬ ЗГОДИ В СТАЛЕВІМ ПРОМИСЛІ

Першою ластівкою в виглядах на примиря в сталевім промислі є заява федерального посередника Сіруса К. Чінга, що „вже є надія" на згоду. З інших джерел звісно, що урядові посередники склали нову формулу, яка може бути прийнятою для обох сторін.

У переговорах в справі покінчення страйку в вугільній індустрії не зроблено ніякого поступу. Положення стає що-раз більше загрозливим, бо не стане вугілля. Управа залізничого підприємства Гренд Сентрал оповістила, що від суботи стримає 89 потягів на своїх шляхах, щоб заощадити на вугіллі для інших потягів.

З Білого Дому вийшла дальша заява, що президент не думає мішатися в теперішні переговори і полишає це урядовцям, які до цього покликані.

АЧЕСОН ВЗИВАЄ ЕВРОПЕЙСЬКІ ДЕРЖАВИ ДО САМОДОПОМОГИ ПЕРЕД АГРЕСІЄЮ

Ню Йорк, 20 жовтня. — У промові на зібранні для звеличання Ал Смита, колишнього губернатора стейту Ню Йорк, секретар Дін Ачесон сказав до 2,000 його почитателів, що Росія „є агресивно-імперіялістичною державою нашого часу" і що вона „намагається поширити своє панування. Де вона не може запанувати, там вона викликає заворушення й розклад". Серед таких советських намірів Америка, казав Ачесон, спішить з допомогою загроженим країнам, одначе ця допомога є тільки додатком. Головну силу повинні оперти такі країни на своїй власній волі і змаганню. Така тактика може довести до успіху, як це сталося в Европі, або до невдачі, як це сталося в Китаю. Потім заявив ще Ачесон: „Ми можемо багато допомогти таким, що роблять самі найвищі зусилля в таких справах. Одначе ми не в силі давати накази або провірювати їхню роботу; ми не в силі створити світу, як створив його Бог з хаосу. Очевидно, що є й такі люди, які думають, що ми повинні це зробити навіть в менше ніж шости днях".

Крім секретаря стейту Ачесона промовляли ще губернатор Дюї, посадник О'Двайер, кардинал Спелман, і оба кандидати на становище сенатора при наступних виборах, Доллес і Лімен. Цілью зібрання було придбати фонди на розбудову шпиталю ім. Алфреда Смита. Дохід з зібрання приніс $250,000, а цілий фонд має виносити $5,000,000.

КАЖУТЬ, ЩО ОБОРОНА ЕВРОПИ НЕ ВИСТАЧАЛЬНА

„Европа має ще багато завдань перед собою, щоб дійти до можливого й розумного стану оборони" — сказав сен. Милард Е. Тайдингс, повернувши з подорожі до Европи. Він приїхав кораблем Квін Елизабет до Ню Йорку, де його зустрінули кореспонденти. Він сказав, що розмовляв з европейськими військовиками і почув, що вони роблять великі зусилля, одначе вони ще не вистачальні для оборони Европи. Два конгресмени, які відвідали Еспанію, твердили, що ця країна є важлива для оборони Европи. Є це конгресмени Юджін Дж. Кіог і Нобл Д. Грегорі, оба демократи. Генрі Форд, який теж повернувся з Европи, потвердив вістку, що підприємство Форда замкне фабрики з днем 15 листопаду, якщо не стане сталі для продукції автомобілів.

З КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ СХІДНОЇ КАНАДИ

Торонто. — Конгрес Українців Католиків Східної Канади, скликаний на суботу 8 жовтня, покінчив в понеділок 10 жовтня. На конгрес наспіли привіти

(Докінчення на стор. 4-тій)

ПЛЯНУЄТЬСЯ ПОСТІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ ДЛЯ Д.П.

Женева, 21. жовтня. — Міжнародна Організація для Збігців (ІРО) поінформувала вчора Об'єднані Нації в імені країн, які творять ІРО, що до 1-го січня 1951 року повинен бути приготований плян нової організації для допомоги скитальникам, рекомендуючи рівночасно оперти її на перманентній базі. Рекомендацію вислано генеральному секретареві ОН у формі окремого меморіялу. Генеральна Рада ІРО рівночасно ухвалила бюджет організації на черговий діловий рік в сумі 55,165,446 долярів.

КОНФЕРЕНЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ДИПЛОМАТІВ В ЕВРОПІ

Париж, 21. жовтня. — Сьогодні тут почалася конференція дев'ятьох головних американських дипломатичних представників в европейських країнах, з метою провірити американські позиції в Европі. В конференції беруть участь: асистент державного секретаря для европейських справ Дж. В. Перкінс, високий комісар для Німеччини Джан Дж. МекКлой, амбасадор в Римі Дж. Донн, амбасадор в Москві адмірал Ален Дж. Кирк, амбасадор в Празі Е. О. Брігс, амбасадор в Лондоні Люїс В. Доглес, амбасадор в Парижі Девид К. Брус та міністер в цій амбасаді Чарлз Е. Болен і амбасадор Пляну Маршала В. Еверел Гарриман. Державний департамент назвав цю конференцію „інформаційною". По-

ВАЖЛИВІ ВИМОГИ Д.П. КОМІСІЇ В ПЕРЕСЕЛЕНЧИХ СПРАВАХ

Филаделфія, 21 жовтня. Злучений Український Американський Допомоговий Комітет подає до загального відома важливі вимоги урядової Комісії Переміщених Осіб, від точного виконання яких залежатиме дальший перебіг їх збірних так і індівідуальних переселенчих зусиль.

1. В майбутньому для спровадження скитальців чи скитальців з Европи треба користуватись тільки новими формулярами завірень (Assurances for Named Displaced Persons) для приятелів і чужих осіб. Ці формуляри можна одержати в канцелярії ЗУАДКомітету. Попередні формуляри (в трьох кольорах) не будуть узгляднені. Нові формуляри треба виповнювати в трьох примірниках. Формуляри для родин до третього ступення залишаються ті самі, що були досі.

2. З огляду на те, що деяка кількість т. зв. „спонсорів" не виконує перебраних зобов'язань після приїзду скитальця до цеї країни, ДП Комісія вимагає, щоби рівночасно з аплікацією на спровадження скитальця була внесена теж відповідна сума на транспорт скитальця з порту причалення до місця призначення. Хто виставляє завірення, той зобов'язаний законом дати новоприбулому на це завірення запевнену працю і мешкання.

3. З огляду на те, що деяка кількість скитальців в Европі, які мають своїх кревних в Злучених Державах, намагалася використати безіменні завірення ЗУАДКомітету, тепер переводиться основну провірку і всі ті особи не можуть виїхати на безіменні завірення. Тому особи в цій країні повинні мати це на увазі і якщо бажають, щоби їх рідні скористали з можливості переселення, повинні негайно вислати їм поіменні чи родинне завірення, не розраховуючи на можливість їх приїзду на завірення безіменне, хоча б цим особам вже навіть було приділене „число".

4. У зв'язку з останніми випадками, які трапляються з новоприбулими в цій країні, як: відмова прийняття їх, самовільне залишення чи втеча новоприбулих з фарм і т. п., ДП Комісія рішила загострити свою контролю в цих справах, що у висліді матиме загострення цілої переселенчої акції. ЗУАДКомітет повторює свої дотеперішні заклики в цих справах та в ім'я і для добра тих багатьох тисяч українських скитальців в таборах в Европі знову закликає все наше громадянство як і нових імігрантів до зрозуміння і співпраці.

5. На домагання ДП Комісії ЗУАДКомітет в найближчих днях має переслати до Вашінгтону список родин, які спроваджують своїх рідних, приятелів чи знайомих з европейської скитальщини, з рівночасним зазначенням, чи вони прислали фонди на транспортацію. Якщо таких фондів не переслано, спроваджувані ними скитальці будуть задержані в Европі.

6. ЗУАДКомітет звертатиме надвишку грошей, пересланих на покриття коштів транспорту новоприбулих. З огляду на великий навал праці в бюрі Комітету, того не можна зробити негайно і тому Комітет прохає не угрувати звороту цих грошей безпосередньо.

ЮГОСЛАВІЯ ВИБРАНА ДО РАДИ БЕЗПЕКИ

СОВЄТИ ПРОТЕСТУЮТЬ, НАЗИВАЮЧИ ВИБІР „НЕЛЕГАЛЬНИМ".

Лейк Соксес, 21 жовтня. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй вибрала вчора Югославію більшістю 39 голосів проти 19 на члена Ради Безпеки на черговий дворічний період. Правильник передбачує, що до вибору на це місце потрібно щонайменше двох третіх голосів і їх якраз здобула Югославія. Негайно після проголошення висліду виборів, совєтський міністер закордонних справ, Андрей Вишинський, схопився з місця та до краю поірритований вийшов на трибуну, стверджуючи піднесеним голосом: „Совєтський Союз з цілою рішучістю заявляє, що Югославія не повинна, не може і не буде вважатися представником східно-европейських Країн". Югославію вибрано на місце в Раді, яке протягом минулих двох років займав совєтський представник в імені підсовєтської України. Кандидатами на це були: явно піддержувана Совєтами Чехословаччина і так само явно піддержувана Злученими Державами Югославія. Між великими державами було „джентелменське порозуміння", що це місце завжди повинно припасти одній зі східно-европейських країн. В користь Югославії, крім Злучених Держав, голосували теж Франція, Китай, Бельгія, Швеція, Голландія, Люксембург, Канада та цілий ряд інших, головно південно-американських країн. В користь Чехословаччини голосували, крім Совєтів та їх сателітів, Великобританія, Норвегія, Данія, Індія та Ізраїль. Вишинський негайно після вибору Югославії почав обвинувачувати Злучені Держави, що вони намагаються „капіталізувати" розлам в країнах Комінформу. На два інші опорожнені місця в Раді Безпеки вибрано в першому голосуванні та без труду Індію та Еквадор. В міжнародних дипломатичних колах з великим заінтересуванням очікують дальших совєтських кроків в наслідок вибору Югославії. Чехословацький представник в Лондоні заперечив поголоски, що Совєти та їх сателіти задумують виступити з Об'єднаних Націй. Державний секретар Ачесон теж заявив, що він не передбачує будь-якого серйознішого розколу в Об'єднаних Націях.

ПРИКОРДОННІ БОЇ В КОРЕЇ

Сеул, Корея, 21 жовтня. — Після совєтської відмови мирно вирішити проблему Кореї, між совєтською частиною цеї країни та південно-корейською республікою постійно приходить до конфліктів, що в останньому розгорнулися у справжню війну. Корейське командування вчора повідомило, що комуністичним розбишакам, після п'ятьох днів запеклих боїв, пощастило захопити важливу стратегічну височину на півострові Онгін. Корейська національна армія мала 40 вбитими і 300 пораненими, головно від важкої артилерії, що нею користувалися північно-корейські большевики.

НЕ ВИПУСКАЮТЬ ЖИДІВ З РУМУНІЇ.

Букарешт, 21 жовтня. — Румунський уряд заборонив виїзд з країни до Ізраїля готових вже до подорожі 100 румунських жидів, обвинувачуючи рівночасно ізраїльське посольство в нелегальній організації „колективної еміграції". Ізраїльське посольство заперечило ці твердження.

ЮГОСЛАВІЯ ПРИРІКАЄ МИРНУ СПІВПРАЦЮ.

Лейк Соксес, 21 жовтня. — Голова югославської делегації в Об'єднаних Націях, міністер закордонних справ д-р Едвард Кардель, відзначив перемогу своєї країни у виборах до Ради Безпеки короткою деклярацією, прирікаючи, що Югославія працюватиме „для скріплення духа співпраці і мирних стосунків між народами, на базі рівности та взаємного респекту". Вибір Югославії широко коментується в міжнародних дипломатичних колах та пробується відгадати можливі наслідки. Ворожиться на двоє, що після цего факту Совєти можуть або злагіднити або загострити своє становище в міжнародній організації. Не виключається теж можливості їх виступу, хоча передбачується, що на остаточний крок в цій справі не рішаться перед новим роком. Загально вважається, що вчорашня перемога Югославії сильно скріпить рух „націонал - комунізму", головно в Західній Европі, що його вважається найбільш небезпечним для [illegible] маскою інтернаціоналізму російського комуністичного фашизму.

ФРАНЦУЗЬКА АСАМБЛЕЯ ЗАТВЕРДИЛА НОМІНАЦІЮ МАЄРА ПРЕМІЄРОМ.

Париж, 21 жовтня. — Французька Національна Асамблея затвердила вчора більшістю 341 голосів, або 81 більше ніж вимагано, номінацію колишнього міністра фінансів, Рене Маєра, премієром країни. Проти Маєра голосували тільки комуністи, а деякі соціялісти, консервативні і республіканці здержались від голосування. Ще важливішим і труднішим завданням Маєра буде тепер сформування нового уряду. В поінформованих колах вважається, що під цим оглядом Маєр натрапить на не менші перешкоди, як їх мав минулого тижня Жіль Мок, який у висліді мусів зрезигнувати з премієрського завдання.

ЗАХІДНА ДОПОМОГА БЕРЛІНОВІ.

Бонн, Німеччина, 21 жовтня. — З поінформованих авторитетних джерел тут повідомлено, що три західні великодержави погодились зі західньо-німецькою федеративною республікою на спільну програму торговельної і фінансової допомоги для західних секторів Берліна, щоб рятувати його від економічних потрясень, до яких намагаються довести Совєти. Це є досі єдиною реакцією на останні совєтські комедії з „демократичною республікою" в Східній Німеччині.

АЖ 37 МІНІСТРІВ В ЧЕРВОНОМУ УРЯДІ КИТАЮ.

Гонг Конг, 21 жовтня. — Китайські большевики проголосили вчора склад свого уряду, в якому є аж 37 міністрів. В поінформованих колах стверджують, що більшість з тих „міністрів" іменовано тільки для реклами та щоб в той спосіб винагородити деяким їх зраду китайського народу, бо справжню владу там матиме горстка беззастережно відданих Москві комуністичних головачів.

ПЕРЕД ЗАКІНЧЕННЯМ ПРОЦЕСУ ПРОТИ „СВОБОДИ"

Нюарк, 21. жовтня. — Перед Верховним Судом стейту Ню Джерзі зі суддею Бреннаном і лавою присяжних почався сьогодні пятий день судової розправи проти УНСоюзу як видавця „Свободи" та д-ра Луки Мишуги як її редактора. О. Клодницький позиває „Свободу" за 100,000 долярів „відшкодовання" за те, що в одній статті „Свободи" з 2-го травня 1947 року його зараховано до „тих, що матір розпинають" за його виданий окремою брошурою реферат „Суверенна Українська Держава і українська заморська іміграція". В цьому рефераті автор „визнає Радянську Україну державою українського народу", „симпатично і з почуттям гордості" вітає ці „державницькі досягнення українського народу" та брудною лайкою накидується на всіх тих американських українців, що не погоджуються зі совєтською „українською державністю". Вчора, в четвертому дні розправи, продовжувано переслухування позивача і його свідків. Сьогодні мали б бути переслухані пізвані та після оргументів обвинувачення і оборони розправа, можливо, буде б закінчена.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число в понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

ДЕНЬ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

В цій нашій країні вже так водиться, що важливіші для нації річниці обходиться рік-річно одним врочистим Днем. Ми маємо День Праці, День Перемир'я, День Вдячности, День Поляглих, День Матері і т. п. До цих гідних згадки днів тепер поступово долучується ще й День Об'єднаних Націй. Чому ця спроба долучити до цих справді великих Днів нашої країни теж цей новий День Об'єднаних Націй? Що зробила, чим заслужила собі ця організація на таку велику пошану, щоб святкувати її окремом Днем, що оце припадає в неділю, 24. жовтня?

Звичайно, чотири роки існування Об'єднаних Націй, можливо, і не давали б ще вповні оправданих конкретних причин до цего святкування. Але вони без сумніву існують самі по собі, вони існують в тих великих ідеях, що їх покладено в основу цеї організації, як і в тих великих надіях, що з нею зв'язує згорьоване людство.

Кілька прикладів конкретних досягнень цеї організації дозволять на висновки щодо її можливостей.

Завдяки Об'єднаним Націям припинено війну в Палестині, притягнено воюючі сторони до переговорів та промощено шлях до полагодження справи, на розв'язання якої в інших обставинах було б потрібно багато часу і багато жертв.

На конті мирних зусиль Об'єднаних Націй записано теж припинення, зглядно недопущення до війни в Кашмірі, в гімаляйському князівстві, за контролю якого змагалися Індія і Пакістан та які завдяки інтервенції Об'єднаних Націй погодилися, щоб само населення тої країни визначило свою долю.

Об'єднані Нації причинилися в головній мірі до мирного полагодження зв'язаної зі советською бльокадою крізи в Берліні та скликання до одного стола міністрів закордонних справ чотирьох потуг, які вже 16 місяців себе оминали.

Крім найбільших зусиль для вдержання миру, Об'єднані Нації докладають таких же самих зусиль в поборюванні того, що могло б довести до війни: нужди і злиднів, несправедливости, антагонізмів, невіжества, кривди і т. п. В реєстрі Об'єднаних Націй записані такі світлі документи, як конвенція проти народовбивства, конвенція для збереження людських прав та цілий ряд інших подібних. Для інших цілей створено низку окремих організацій, як ЮНЕСКО, ІРО, всілякі комісії і комітети, які різними шляхами повинні змагати до одної і тої самої великої мети в світі: справедливого і тривкого миру.

Вся ця праця і всі ці заходи та старання Об'єднаних Націй є ще тільки в початковій стадії. Ще натрапляється на багато перешкод і труднощів, ще зустрічається навіть багато злої волі. Але це справи не зміняє. Воно не зміняє тої основної ідеї, для якої Об'єднані Нації були створені та для якої вони існують. Ще може бути теж багато недомагань в самій структурі цеї організації, але на цій нашій грішній планеті немає нічого досконалого. Є тільки змагання до нього і це змагання ми бачимо власне в принціпі Об'єднаних Націй. І вже це саме давало б нам причину відзначити цю інституцію окремим Днем, бодай в надії на те, що при її допомозі, дасть Бог, народи дійдуть колись до того справді великого Дня, коли — як казав Поет — врага не буде, супостата, а буде син, і буде мати, і будуть люди на землі.

Праця минулого Конґресу

Перша сесія Вісімдесять Першого Конґресу покінчилася в середу 19 жовтня серед мирного настрою обох великих політичних партій, які обопільно конкурують між собою. Конґресмени зможуть сказати своїм виборцям, що вони не дармували. Минулими часами конґрес розїздився на вакації, звичайно, з кінцем липня, а цього року аж з кінцем жовтня. Замісць звичайних пять місяців вакацій, конґресмени мають неповних півтретя місяця. Друга сесія 81-го Конґресу почнеться 4 січня 1950 року і тоді треба буде докінчити справи, які започатковано на теперішній сесії. Крім того, законодавці зустрінуться з новими завданнями.

Хто слідкував за передвиборчою агітацією минулої осени, той пригадує собі, як президент таврував минулий, тобто Вісімдесятий Конґрес, за його непродуктивність. Саме оця гостра критика президента попереднього Конґресу, у якому перед вела Републиканська партія, спонукала більшість виборців прихилитися до аргументів президента і вибрати до минулого Конґресу демократичну більшість, і так дати президентові силу до переведення в життя його далекойдучих задумів. Ці задуми були проголошені в інавґураційній промові президента перед десятьма місяцями. Деякі з них були справді сміливі й виглядали на „революційні" в тому змислі, що мали ввести деякі реформи. До таких задумів належить, напр., проєкт зрівнання громадянських прав у південних стейтах, де чорне населення є значно упосліджене в порівнянні з білим. Другий подібний „революційний" задум президента це Четверта Точка з його промови, в якій він поставив домагання розбудувати відсталі країни світу при допомозі американських капіталів.

Десять місяців нарад Конґресу виказали, наскільки в тому часі можна було щось осягнути, а наскільки перевищало сили людини зробити більше ніж справді зроблено. Без огляду на партійну приналежність конґресменів треба ствердити їхню велетенську роботящість, а урядові, тобто адміністрації президента Трумана, треба признати велику видержливість і послідовність. Ця вперта видержливість часом справляє враження, що це не президент спонукує Конґрес до праці, а якийсь наставник жене їх до роботи. Про це висловився сатирично політичний противник президента, республиканський провідник в палаті репрезентантів, Джозеф Мартинс, кажучи: „Конґрес перейде до історії як дерево, що зігнулося перед буревієм впертости". З доручення президента демократична більшість в Конґресі з дня на день відкладала Конґресові вакації, доки Конґрес не переголосував справи, які президент зі своїми дорадниками вважали за найпильніші. До таких пильних, і Конґресом ухвалених справ належать:

У закордонних справах:

Північно-Атлантійський Оборонний Договір і злучений з ним Акт Безпеки. Коли б конґрес не доконав нічого іншого в минулих десяти місяцях крім ухвалення цього пакту й виасиґнування півтора біліона долярів на озброєння держав, що приступили до цього договору, то це вже самий собою був би великий осяг. Пакт аберіг світовий мир і дав надію на ізолювання майбутнього аґресора, яким під цю пору являється Советська Росія.

Подібне значення має Плян Маршала для відбудови европейських країн і з цим злучена фінансова допомога для Греції й Туреччини. Ці справи були започатковані в цьому конґресі, одначе кожного року, впродовж пяти років, треба ухвалювати рату на його виконання у висоті приблизно пять біліонів долярів. Обі ці справи обеднали великі політичні партії і дали підставу до втривалення закордонної політики Злучених Держав на безпартійних, чи радше на надпартійних засадах.

Третя важлива закордонна справа, яка одначе була одною з точок Демократичної партії, це віднова Акту Взаємної Торгівлі між державами. На підставі того Акту президент має право самий заключати і відновляти торговельні договори з закордонними країнами без спеціяльного закону.

У внутрішніх справах:

Краєвий Акт Будови Домів, призначений для переміни старих міських заулків на модерні мешкання для широких верств населення, в першу черґу для будови дешевих мешкань для робітників. Над цим законом ішли дискусії довгий час, бо ще за попереднього конґресу. З цим актом лучиться закон про довготривалі кредити на будову, відбудову й перебудову фармерських мешкальних домів і господарських будинків.

Плян Реорганізації екзекутивних ділянок уряду, це далекосяжний проєкт, випрацьований спеціяльною обопартійною комісією під проводом колишнього президента Герберта Гувера. Він має на меті облегчити президентові ведення урядових справ при зменшених видатках.

Ухвалено новий закон про фармерські субсидії. Він має на меті втримати на належній висоті ціни фармерських продуктів упродовж найближчих чотирьох років.

Підвищення мінімальної заробітної платні з 40 на 75 центів на годину. Цей закон говорить самий за себе.

З поміж започаткованих, а не викінчених справ у 81-му Конґресі, годиться згадати: Реформу закону про суспільне забезпечення; законодавство про зрівняння громадянських прав; провірка закону Тефта-Гартлі в робітничих справах; збільшення числа іміґрантів зі скитальщини; федеральна допомога для прилюдних шкіл стейтам і громадам.

Хто слідкував за нарадами й дискусією над згаданими справами в минулому конґресі, той може сам оцінити вартість ухвалених і недокінчених проєктів, а з тим і видати свою власну оцінку Конґресові.

Девятнадцята книжка „Українського Квартальника

В останніх днях вересня опустила друкарську пресу нова книжка „Українського Квартальника", тим разом 19-та з черги. Англосаський світ дістав знову поважний жмут інформацій про Україну, писаних авторитетними українськими і чужими вченими та журналістами.

Остання книжка приносить зокрема багато матеріялу, що своєю актуальністю може стати основною інформацією про український нарід, його минули та теперішне.

Книжка зачинається редакційною статтею на тему „Друга Світова Війна та Україна". В обличчі теперішнього загрозливого міжнародного положення автор статті звертає увагу західної демократії на недоцінювання української справи в порядкуванню сходу Европи. Це на випадок світового конфлікту може принести катастрофу Україні та світовій демократії.

Проф. Манінґ у своїй статті: „Корінь Справи" порушує істоту російської експанзії, яка є не тільки експанзією большевизму, але експанзією російської потуги, що прямує до завойовання світу. Поділ російської червоної імперії на свобідні нації, може єдино розвязати справи сходу Европи з успіхом.

Украіський економіст інж. Стефан Процюк розглядає катастрофальні наслідки для економії України з евакуацією її промислу в часі війни в глибину азійської Росії. По війні майже ніяка фабрика не повернула на Україну. Україна стратила фабрики і досвідчених промислових фахівців, тому її промисловий потенціял в советськім царстві сильно обнизився.

Професор медицини харківського університету, психіятр Михайло Міщенко, з лікарського становища описує як советська влада вміє використовувати голод для присмирення своїх голодних підданих. Найменша полегча стає для них благодаттю, тому хвилево напів насичені советські громадяни готові з переконання вважати Сталіна за „сонічко ясне", бо їх нервова система нарушена голодом є в стані ненормальнім.

Редактор Квартальника, професор Чубатий, в своїй історичній статті „Український Самостійницький Рух в часі Американської Революції" ставить перед очи образ тих українських патріотів, що з нараженням свого життя боролися дипломатично проти касування державного характеру України Росією саме тоді, коли на далекім новім континенті в Америці творився новий державний твір Злучені Держави Північної Америки. Стаття приносить багато річей мало знаних українському суспільству, а тим менше англосаському світові.

„Вінниця — Катин України" так називається репортаж українського журналіста М. Селешка, очевидця розкопування масових могил, що від років 1937/38 скривали біля 10 тисяч трупів, помордованих большевиками українців в часі так званої Єжовщини, себто терору, ширеного в Советах в часі ліквідації старих комуніс-

(Докінчення на стор. 4-тій)

И. Ода.

Самоосвіта і національне виховання

На американському континенті з'являються все нові й нові маси українців. Велика заслуга в цьому братів наших, що вже від довгих років, осівши в Америці, зросли в глибокопатріотичних чеснотах любови рідного брата і готовості до постійних жертв на різні суспільно - національні потреби. Нові іміґранти кидаються негайно до праці, щоби чимскорше станути на власні ноги, щоби не бути тягарем для своїх добродіїв. Можливості гарного заробітку в Америці дають спромогу людям отрястися з перших злиднів довгого скитання. Хоч нераз з великими трудношами, нові громадяни влаштовуються на досить вигідних приміщеннях і починають жити новим життям. В Америці є що оглядати, тут можна багато дечого навчитися, є нагода пізнати нових людей, приглянутися до незнаних звичаїв, усі дива модерної техніки з усіх сторін приковують увагу особливо цікавої до всього молоді. Европейська людина поволі і непомітно американізується. Тут привезений, давний одяг стає немодний, прикрашування домів далеко вибагливіше, розваги більш різноманітні, ця така тяжка колись до вивчення англійська мова стає лекша і приступніша, тому в щоденній рідній мові з'являються нові, чужі слова, вживані при зустрічі з чужими людьми. Новий світ і нові люди примушують українську людину вчитися нового способу життя, наелектризованого шаленим темпом швидкости в змаганні за власне буття. Все нові емоції, нові переживання принeволюють людину забувати старі добрі привички, з пам'яти випадають напімнення батьків та вчителів любити рідний край, рідні сторони, і так людина майже без власної вини втрачає своє дотеперішнє обличчя.

Українська іміґрація в Америці задержала свій національний характер. Хоч перші хвилі її життя в новій землі були дуже тяжкі, то всетаки основна маса нашого народу в Америці залишилася глибоко патріотична і овіяна палкою любов'ю до рідної землі, до свого горем прибитого „Старого краю" — України. Цю свою палку любов до України вщіплювали батьки дітям так, що між рідним краєм і еміґрацією був постійний зв'язок. Нова українська іміґрація в Америці опинилася серед зовсім інших обставин. Українські табори в Европі це були немов чисто національні міста і села, з власною самоуправою, шкільництвом і загалом — релігійно- національним життям. У таборах існувало різного типу шкільництво, працювали вповні зорганізовані парохії, відновили свою діяльність культ.-освітні товариства, повстали нові видавництва, преса, тому не тяжко було зберегти душу української молоді і старших від загрозливої денаціоналізації. В суспільному житті таборових громад мав змогу кожний громадянин брати активну участь. Молодь виростала під дбайливим оком старших, досвідчених виховників.

В Америці інакше. І виховники і молодь мусять іти до тяжкої, щоденної праці, щоби заробити на щоденний хліб. Середня і вища школа для нашої молоді в Америці це покищо тільки мрія. Життєва ко-

(Докінчення на стор. 3-тій)

Микола Понеділок.

ІНВАЛІД КОЛЕКТИВІЗАЦІЇ

2)

Кирило звернув увагу на чорного: „А собаці не гидливо дивитись на мене. Знай вона, який я йолоп, враз відсакнулась би від мене. Впустити вовка в ягнячій шкірі до кошари. Світ настав — не розбереш, де чорт, а де янгол.

Кудлай обійшов господаря, почухав йому ліву ногу і забаламутив хвостом. (Права Кирилова нога не сподобалась псові, вона вкрай тонка і тверда, а замість чобота обита залізом).

Кирило прагне спокою. Не моргнувши наостанку псові, відшкандибав до хати. Кудлай тримав собачу честь. Не захотів принижуватись і бігти за Кирилом в сіни. За холодне прощання. — ніякої пошани. Кинув лише докірливий писк. І досить.

Ображено облизався, заклубочив хвіст і поплівся до соломи.

* * *

Кирило сів до столу. В'івся лицем в стіну. Не кліпаючи, він слідкував за мухою. Слідкував пильно, невідривно, з великим зацікавленням. Муха повільно посувалась, інколи терла ніжку об ніжку, тріпала крильцями. Мандрувала вгору.

Кирило назирці за нею. Вона ривком вперед, очі Кирила навздогін. Враз він підвівся, підняв широку репану долоню і приблизився до мухи. Бажання було розчавити її, і неодмінно зараз, в цей момент так вдіяти. Долоня ляснула по стіні. Кирило підніс руку і побачив на пальцях розчавучену жертву.

Бруднава слизь різнула йому в очі — він сплюнув, витер руку об штани і сів на попереднє місце.

„Б-р-р! Дивитись на тельбухи мухи аж бридко. Он ще одна лізе. Не буду стрелять в неї, бо затошнить. Затошнить? А коли родили комуну, роями убивали людей, тельбухи носками відкидали до урвищ. І не роздумували — для себе пробивали краще майбутнє. Тьху!"

Плюнув на пальці, що змісили муху і потер їх ще раз коліном.

„А нині дивись, хай тобі повилазить! За що ти розсікав людей? Корови докупи, свині — туди ж. Розум, пам'ятайте, належить теж комуні. Окремо думать зась.

Кожній купі свій проводир — бугай, кнур, осел".

Чвіркнув крізь зуби і ногою розітер. Думки наосліп позаплутувались. Одна одній перетяли шлях, а схрестившись, так між собою розгризались, що голова, казалось, набрякла. Йому (Кирилу) гидливо зробилось дивитись на руки (ними він бісзащо нівечив життя людей), на штани (ще з більшими латками), на оцупок ноги (за віщо позбувся?!) Крутнув головою — побачив в шибці своє неголене, заморщене обличчя. Йому здалось, що густий туман клубами пливе повз очі. Зажмурив їх — і поспіхом розплющив. Туман не розпливався, але злегка запопелів. Ледве окреслені сильвети дерев затупцювали і зсунулись верхом до низу.

Спрага й гармидер в думках.

Чоло зарублювалось горем.

Серце розкльоване біллю.

Голова, розсудок, тіло — все суцільна рана.

Де спокій? Прагну його. Милиця впала. Не шкодить. Затишно.

І раптом крик — металевий, розбуджений сіпнув і приголомшив Кирила.

— Іди ж швидше, он корову уже виводять. Рятуйте мою душу! Чого ж сидиш крячкою!! Стрибай і показуй свою куксу! — запекло і болісно заговорила Олена.

Грюкнула дверима і майнула в жахливе....

Кирило стояв вже на порозі...

Маласька неохоче ремигала надворі. Коло неї вовтузились три чоловіки. Розпачливий, безсилий крик дітей і дружини вдарив ножем в серце. Один налигав корову. Олена вчепилась іншому в комір і очманіло:

— А дітей годувать хто буде?!

— Я тебе питаю, ідоле, хто дітей годувать буде?! Не чіпай корови, бо очі зцарапаю, котюго!

Потім другому.

— Куди налигуєш?!

— Не піднімай паніки, контра.

Корову конфіскуєм! — урочисто заявив агітлах.

Олена аж засичала від злости.

— Я голову твою хутчій конфіскую, засоплений політик. Варю, Олю (до дітей), ходіть ближче, кричіть щодуху, нехай чують люди, що комуна насувається.

— Залигав! — отчеканив другий агітлах.

— Марш! — перший.

Олена, ковтаючи слова, підступила до другого, що збирaвсь виводити Малаську:

— Що? т...т...?! К-куди м-марш, пранцюватий ти комнезам. В тебе руки на корову терпли, колгоспний пацюк?

Чого ж стоїш? — шматонула вона в розпуці до Кирила — Любуєшся владою, для якої відгриз собі ногу?! Штрикай хоч милицею їм межи баньки, може повискакують.

І шорстка долоня Олени скип'ятила скроню пацюка. Той похитнувся, подався вперед, вліз ногами в свіжий кізяк (що Маласька з переляку щойно положила), посковзнувся й гепнув гучно корові в задні ратиці. Олена підбігла до оторопілої Маласьки і ввела її за ріг в хлів. Кирило остовпів. Його мову і рух паралізувала дружина. Розбурхана. Хустка на плечах. Коси — уростіч. Глянула — а-а-а, побіч сливи вила посміхаються до неї. Крок...

Агітлах вхопив її зза спини і повалив на землю.

Олена рвала простір криком.

Ось висунула руку, дужо вчепилась агітлахові в волосся і смикнула жменю до себе.

Чоловік закректав. Діти били на сполох. Другий насів Олені на спину і закрив уста рукою:

— Амба, тепер не крячитиме.

(Кінець буде).

„СВОБОДА" голосить і поширює правду про Україну та українські змагання!

ДОПОМОЖІТЬ СКРІПИТИ ЦЕЙ ГОЛОС, БО ЦИМ ПРИЧИНИТЕСЬ ДО ПЕРЕМОГИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ! ВИШЛІТЬ НЕГАЙНО СВОЮ ДОПЛАТУ ДО ПЕРЕДПАТИ І СВОЮ ЩЕДРУ ЖЕРТВУ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"!

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

Радіонотатки

Що пише „Літературна газета". Передова стаття в останньому числі „Літературної газети", як і в більшости попередніх чисел не має нічого спільного з літературним життям в УССР". Натомість вона пише на „модну" тему большевицької пропаганди — про „одвічну священну дружбу російського та українського народів". „Український народ,— читаємо в ній, — перший пішов слідами російського народу, що здійснив соціялістичну революцію і об'єднав навколо себе всі народи Росії. Український народ ніколи не забуде, що тільки російський народ урятував його від поневолення німецьким імперіялізмом, від поневолення англо-американською реакцією. Ніколи не забудемо, — продовжує — допомоги, що її подав нам старший брат у вітчизняній війні, в повоєнному мирному будівництві". Ось такою московсько - большевицькою балаканиною „Літературна газета" намагається переконати українців, що „старший брат" не силою запряг Україну до свого воза, що він не поневолив український народ, а „врятував" його; що він не грабує й визискує Україну, а „допомагає" їй.

Далі, газета подає кілька листів із села Нагуєвичі, де родився Іван Франко. Листи мають показати „досягнення й перемоги" цього села за десять років советської влади.

„Літературна газета" друкує текст листа Сталінові від усесоюзної конференції прихильників миру, що недавно відбулась у Москві, та повідомлення про вихід із друку одинадцятого тому нового видання творів Леніна. Кілька статтей присвячено різним датам — першій річниці з дня смерти А. Жданова, тридцятій річниці з дня смерти Щорса та 200-річчю з дня народження російського письменника Радіщева.

З „капіталістичного пекла" до „советського раю". Передаємо в трохи скороченому викладі недавній виступ перед мікрофоном „Голос радянської України" Василя Бондаренка, селянина з с. Ромашки Рокитянського району, Київської области, що в серпні 1949 р. повернувся після кількох років „поневіряння в капіталістичному пеклі" до „советського раю". Його виступ, написаний під диктат сталінських енкаведистів, має агітувати українців на чужині повертатися на Україну. Подаємо без жодних коментарів. Як зразок провокаційної большевицької брехні й демагогії.

— Як молодший сержант советської армії, я 1941 р. потрапив до німецького полону. Кілька років відбув у гітлерівських таборах для полонених. На початку 1945 р. був звільнений з табору американською армією. Даремно я сподівався, що тепер поїду на батьківщину. Американці мене не пустили, спрямувавши натомість до табору ДП в Австрії. Там нас мучили не тільки американці, але й українські фашисти, яким потурала окупаційна влада. Нас довго умовляли не повертатися додому, лякаючи різними карами, що чекають репатрійованих у СССР. Проте я вирішив їхати на батьківщину і звернувся до советської репатріяційної місії в цій справі. Але таборова поліція довідалася про це і примусила мене різними загрозами відмовитися від здійснення свого рішення.

Так я був примушений залишитися на чужині. 1946 р. до нашого табору почали їздити різні місії вербувати переселенців у різні країни Південної Америки. Нам обіцяли золоті гори. Багато советських людей, а серед них і я, спіймався на цей гачок. У вересні 1947 р. ми приїхали до Венесуелі. Які страшні злидні і безробіття побачили ми там!

Нас призначили на різні роботи. Я потрапив чорноробом на радіостанцію. Мій робочий день триває 18-20 годин, а інколи і всі 24 години. Заробляємо 11 боліварів на день (4 доляри). Моя дружина і діти просто голодували, бо мого заробітку не вистачало навіть на хліб. Пізніше працював на нафтових промислах, у готелі. Але скрізь мав тільки злидні, голод, образи і знущання. Потайки довідався про адресу советського посольства в Венесуелі і попросив відправити мене з родиною на Україну. У советському посольстві мене вперше за багато років нагодували досхочу. Тепер я працюю в колхозі в рідному селі. Живу щасливо і заможно". — (У. В.).

ПЕРША ПІСЛЯВОЄННА РІЗДВЯНА ПРОГУЛЬКА КЮНАРД ЛАЙН

Лінія Кюнард Вайт Стар заповіла свою першу післявоєнну Різдв'янну прогулянку до Европи. Виїзд з Ню Йорку відбудеться дня 2-го грудня на 35,677 тоновому кораблі Мавретанія. Пан Вінсент А. Демо, генеральний управитель зв'язку в Америці, заявив, що це буде перша прогулянка від дня 28-го червня 1939 року, коли остання відчалила на кораблі Аквітанія.

Пан Карло Джентил, заступник керівника туристичного відділу Кюнард Вайт Стар Лайн, супроводжатиме цю прогулянку аж до Парижа. Пан Джентил має великий досвід з подібними подоражами і дуже добре знайомий з численними нашими земляками.

День 2-го грудня вибрано на прогулянку тому, бо Лінія бажає дати учасникам подорожі можність і досить часу відвідати своїх рідних і приятелів в Европі під час Різдвяних Свят. Прогулянка причалить до Гавру дня 9-го грудня, звідтіль виїде до Парижа, бо звідси є найкращий зв'язок до всіх частин Европи.

Мавретанія, разом з іншими кораблями Кюнард Вайт Стар Лайн, як Квін Елизабет, Квін Мері та новий корабель Каронія, вдержує правильний зв'язок між Ню Йорком і Европою.

Самоосвіта і національне виховання

(Докінчення зі стор. 2-гої)

нечність ставить перед усіх нові вимоги, тому також освіта широкого українського загалу, особливо молоді, мусить створити для себе якісь нові форми дії. Освіту між широкими масами української іміґрації поширить і поглибить тільки рідне слово, добра, виховна книжка, преса і всі інституції виховного характеру: школа, церква, організації, особливо організації молоді, СУМ, Пласт і інші. Всі народи світу переживають нині глибоку кризу. Хоч найбільше гроша витрачується на матеріяльні засоби, на оборону перед тоталітарним большевицьким агресором, то всетаки орудувати матеріяльними засобами зуміє тільки така людина, що стоїть на вершку моральної досконалости. Для української молоді, що переважно проти своєї волі знайшлася в далеких заокеанських краях і в поті чола здобуває корм для свого тіла, мусять бути створені обставини, в яких вона могла б почувати себе тісно пов'язаною з тими своїми ровесниками, що дома в нерівній боротьбі змагаються з кривавим окупантом. Щоби вся наша молодь могла дальше виховуватися в глибокому патріотизмі, в любові і пошані до всього, що рідне — українське, за те мусить подбати вся українська суспільність на іміґрації. В кожнім українськім осередку мусить, крім церкви і школи, діяти якась визнана громадська організація з бібліотекою, з осібною організацією молоді, повинні правильно діяти гуртки самодіяльности: театральні, музичні, хор; мусять бути відзначені дні національних роковин. Молодь не сміє попадати під впливи налогових алькоголіків, які з тілом затровують і душу та спричинюють руїну там, де життя повинно найповніше розвиватися. Нехай клич: Лицем до воюючої України! — не буде пустим звуком. Навколо одної, спільної для всіх українців справи мусять бути згуртовані всі, в кого тільки українське серце.

Це вже обов'язок кожного українського виховника подбати, щоби сіткою бібліотек були вкриті всі закутки, де мешкають наші люди. Стан нашого знання мусить дорівнювати знанню наших сусідів. Затроєних чадом большевизму дасться вилікувати тільки залізною витривалістю у сповнюванні своїх громадських обов'язків, у спільних зусиллях та праці всіх українців розпорошених по всьому світі. Нашим національним ворогом нині не тільки большевик і білогвардієць чи той, що мріє про кордони Польщі зперед 1939 року, але й той наш земляк, який поза своїми шкурними інтересами не бачить свого місця в організованому українському суспільстві Америки. Українська книжка й часопис сповнять тільки тоді своє завдання, коли вони будуть почитні серед найширших кругів, коли в бюджеті кожного українця буде квота, призначена на купно друкованого слова, на відвідання театральної вистави, на суспільно - харитативні цілі. Тип українця-державника вміє погодити свої особисті інтереси з потребами всієї спільноти. Кожна українська громада мусить опиратися на сильних і здорових, характерних одиницях, що світили б прикладом своїх громадських чеснот усім слабодухам і людям, що відірвані від рідного грунту, стратили зв'язок з українською спільнотою.

В українських таборах в Европі жили суспільні типи, які нераз у голоді і холоді двигали на своїх раменах увесь тягар громадської роботи, організували школи, культ.- освітні товариства, заохочували непідготованих до набування фахового знання, організували національні свята, були опікунами вбогої молоді і загалом цілим своїм єством були віддані громадській справі. Але кожний табір страждав також від асуспільних типів, які гарно одягнені, займалися незаконною торгівлею і здирали останній гріш від своїх братів. Суспільність не мала від них ніякої користи, а їх розмови на громадські теми обмежувалися тільки до очорнювання людей, що виконували за марний гріш відповідальну громадську роботу. Такі типи знайшли перші шлях до еміґрації за океан і багато з них сьогодні неславить добре ім'я українця на цій вільній землі. Їхній вплив на оточення незвичайно шкідливий. Звичайно, така „молодь" не має охоти працювати в ідейних молодечих організаціях СУМ-у чи Пласту, їх головне заняття „бизнес" у фальшивому розумінні цього слова. Доплив іміґрантських мас до ЗДА ще в прибільшеному темпі. Покликані чинники повинні звернути увагу, щоби освідомлені маси українського суспільства не розпливались в загальному морі, але щоби серед нових можливостей поширювали і поглиблювали своє знання, яким у свій час служитимуть будові своєї державі на Рідних Землях.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 9.

Відділ:	Жертва:
Іван Шалко	$ 8.00
Данило Нападій, предпл.	5.00
Іван Штогрин	5.00
Карпів Петро	5.00
Віра Сороковська, передпл.	3.00
Іван Дідоха, передпл.	3.00
Оксана Бахталовська, передпл.	3.00
Іван Голіян	3.00
Іван Горобіовський	3.00
Шумило Домініка	3.00
Михайло Середюк	3.00
Володимир Білобрам	2.00
Тимофій Печенюк	2.00
Дмитро Буньо	2.00
Олексюк Дмитро	2.00
Луцький Микола	2.00
Юрій Ватаманюк	2.00
Микола Палюх	2.00
Олекса Біловус	2.00
Іван Кругляк	2.00
Галина Маркевич, передпл.	2.00
Ніна Фортцінська, передпл.	2.00
Тимко Шоробура	2.00
George Poloziak, передпл.	2.00
Михайло Бек	2.00
Іван Бідняк	2.00
Григорій Козар	2.00
Данило Пісецький	2.00
Степан Челак	2.00
Ксеня Драґанчук	1.00
Григор Сараб, передпл.	1.00
А. Серафин, передпл.	1.00
Тихон Олепченко	1.00
Петро Зозуляк	1.00
Борис Черненко, передпл.	1.00
Василь Березович, передпл.	1.00
Н. Н. з Still Road, Md.	1.00
Микола Нечепоренко	1.00
5 Іван Карапура	2.00
20 Григорій Герман	2.00
25 о. Петро Журавецький	1.00
27 Володимир Гладкий	2.00
42 Петро Давидович	5.00
45. К. Шпікула	5.00
45 Микола Ю. Сеник	2.00
45 Петро Козачишин	2.00
45 Анастазія Ваврикі́в	2.00
55 Андрій Кушнір	3.00

Відділ:		Жертва:
69	Іван Пришляк	2.00
69	Николай Сулима	2.00
76	Іванців Иосиф	2.00
81	Андрій Корчинський	2.00
83	Ілько Сарчин	5.00
83	Петро Шавалюк	3.00
94	Павло Турецький	2.00
99	Павло Вонк	2.00
106	Іван Мариняк	2.00
108	Юлія Потажин	2.00
127	Дмитро Стефанюк	2.00
130	Иосиф Ревеґа	2.00
133	Володимир Кіт	5.00
143	Павло Ландяк	5.00
143	Иосиф Кулич	3.53
148	Іван Дудяк	2.00
147	Дмитро Мороз	2.00
178	Иосиф Петрик	2.00
197	Korobij George	2.00
200	Стефан Миськів	2.00
204	Іван Кучмак	5.00
204	Николай Окonь	3.00
204	Михайло Бурава	2.00
204	Иосиф Дума	2.00
219	Петро Ожґа	2.00
230	John Kolis	2.00
239	Д-р Володимир Ґалан	5.00
252	Іван Пінило	3.00
270	Микола Бондарчук	2.00
275	Михаїл Голубко	2.00
276	Юліян Монастирський	2.00
283	Лучка Василь	2.00
291	Петро Туцький	2.00
304	Іван Ґрубяк	2.00
305	Михайло Гентош	3.00
309	Mr. & Mrs. Philip Kobas	4.00
315	Павло Гаврилів	5.00
324	Никола Бурак	2.00
334	Параскевія Качуровська	3.00
336	Костик Михайло	3.00
361	Корнило Пелешок	5.00
361	о. Микола Поліщук	3.00
361	Юліян Драґон	3.00
361	Іван Бажан	3.00
370	Ігнатій Хомета	2.00
374	Михайло Кисіль	5.00
375	Григорій Дорожовський	2.00
385	Замдлучин Семен	1.00
397	Harry Stogryn for Natalia	2.00
408	Филип Демкович	2.00
477	Ілія Лисогір	2.00

30-ЛІТНИЙ ЮВІЛЕЙ СУРМИ

З нагоди 30-літнього Ювілею діяльности Книгарні „Сурма" ми, робітники пера і сцени, складаємо цій фортеці українського слова і заслуженому культурному осередкови в Ню Йорку свої щирі бажання дальших успіхів у плодотворній праці, ВШ. Панові Сурмачеві М. багато особистого щастя і многих літ.

О. Добровольська, Й. Гірняк, Ю. Косач, Ф. Дудко, О. Латуринська, А. Дражевська, Галина Лащенко, д-р Л. Луців, Ів. Керницький, М. Понеділок.

Девятнадцята книжка „Українського Квартальника"

(Докінчення зі стор. 2-гої)

тів та закріплення єдиноволодарства Иосифа Сталіна на мільйонах трупів советських рабів.

Літературна стаття Святослава Гординського про П'ятьох Бардів української неокласичної літератури в двадцятих роках нашого століття на Східній Україні дає нам образ геніяльної творчости робітників пера в Україні в часі полегчі українізації.

Остання стаття автора Т. С. професора економії на советських високих школах, дає нам образ життєвих умовин науковців та професіоналістів в Советах. Стає вона поважним причинком до пізнання соціяльних відносин в Советах.

Сучасна хроніка найважливіших подій з українського життя, кілька оглядів книжок, що відносяться до України, та вкінці Українїка в американських та чужих періодиках доповнюють оцю дуже цікаву останню книжку Українського Квартальника.

Зовнішний вигляд книжки незвичайно приманчивий, що в нічім не уступає найкращим американським журналам. На окладинці бачимо гарний образок вуглекопа з українського донецького басейну, одного із тих, що проти своєї волі життя своє коротають в глибокій Азії, виселені там для розбудови імперії Сталіна та її промислу, призначеного на завоювання та на скомунізування світу.

Український Конгресовий Комітет серед найважчих матеріяльних обставин здобувся знову на видання нової книжки Квартальника, що є новим поважним вкладом в інформацію про Україну американського та англосаського світу взагалі. Нам слід собі усвідомити, що в наші часи інформація демократичного світу про Україну це найкраща та найцінніша робота в користь українського народу, це вклад в його визволення.

Ми переконані, що за океаном ще є тисячі добрих українців, яким визволення України лежить глибоко на серці. Що простіше, як виявити той свій патріотизм малою роботою?! Подбати, щоб Український Квартальник читала в першу чергу ваша доросла дитина. Чи може бути краща робота для України як подбати, щоб Народний Дім чи клюб у вашій місцевості запренумерував Український Квартальник для себе? Чи може бути простіший, але незвичайно корисний спосіб патріотичної праці, як подбати, щоб ваше брацтво запренумерувало Український Квартальник для бібліотеки місцевого американського університету, каледжу чи тільки для публичної бібліотеки?

Якщо американці у вашій місцевости читають цей журнал, тоді вони теж вище цінитимуть українців взагалі, а з ними й вашу українську громаду. Оце правдива праця для України.

Якщо американський світ розуміятиме краще змагання українського народу, тоді теж визволення України стане ближчою справою. Бо ж відомо, що на випадок нового світового конфлікту Америка буде рішати про новий порядок на світі. Яка це легка справа зробити велике патріотичне діло, підшукати кількох нових пренумераторів для Українського Квартальника.

Якщо у всіх українських скупченнях було б тільки 10 таких українців патріотів на діла, а не на слова, тоді теж буде зроблена для України велиkанська робота.

Пренумерата Українського Квартальника, що досі виносила $4 в рік за чотири книжки, в наступні році буде виносити $5 в рік, себто $1.25 за кожну книжку. Підвишка пренумерати стала конечною з огляду на сильний зріст коштів друку та висилки Квартальника впродовж останніх пяти років, відколи Український Квартальник зачав появлятися.

Пренумерати треба зголошувати, на таку адресу: "The Ukrainian Quarterly, 50 Church St., S. 252, New York 7, N. Y.

РАДІО-ПЕРЕДАЧІ ПРО ГРОМАДЯНСТВО

Канадійське Товариство Радіо-передач (СВС) пічне висилати від 15. листопада 1949, що-вівтірка від 8. до 8:30 години ввечорі, східного часу (EST), серію радіо-передач про новопришельців до Канади і їхні проблеми, призначену для всіх канадійських громадян від моря до моря. Ця програма, звана "In Search of Citizens" („Шукаємо громадян"), триватиме до 10. січня 1950.

Ці передачі мають на меті представити в здраматизованій формі ті особливі труднощі, з якими приходиться стрічатись новопришельцям, заки вони стануть дійсними й повноправними громадянами цього краю. Канадійці можуть причинитися дуже багато до того, щоб допомогти новопришельцям стати гідними й творчими членами канадійського суспільства. Головним завданням передач буде привести до кращого обопільного зрозуміння.

Минулорічні передачі удостоїлися багато прихильних оцінок та окремої нагороди на Першім Канадійськім Радіо-Змаганню.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

СТ. ЛУЇС, МО.

В Ст. Луїсі — „світиться"!

Нема на світі нічого, що не вийшло б у добро: навіть „прислані на голову" скитальці можуть стати людям товчком до праці...

Дотепер у Народному домі нашого міста, в будні вечорі, було пусто й темно. Відколи ЗУАДКомітет призначив на Ст. Луїс 10 родин скитальців — в Народному Домі світиться. Люди сходяться, радять, складають пляни збірок — кампаній. Сами не стямилися, як від того Народний Дім, громада й вони сами ожили.

Конкретно: за почином двох нових іміґрантів, 2 жовтня, до Народного Дому скликано сходини громадян. Після з'ясування справи, народ вибрав Комітет допомоги скитальцям і 12 збірщиків (9 жінок і 3 чоловіків), що вже рушили в терен за грішми, харчами й устаткуванням для скитальців. Управа Народного Дому погодилася приютити бездомний нарід у Народному Домі. З Комітетом співпрацює місцевий греко-католицький парох. ЗУАДКомітет може сміливо слати заповіджений контингент — Ст. Луїс готов на прийом!

Лишається справа 2,000 долярів, для ЗУАДКомітету. А чи це може відстрашити живих людей, що хочуть ратувати від загибелі своїх братів-сестер? Можна було танцювати на інші цілі — можна буде потанцювати й на цю, найважнішу. Дві вечірки-забави повинні залатати фінансову „діру".

В закінчення — питання: хто це все робить? Відповідь: люди. Назвиська, покищо, не важні. Про них тоді, як „кінець діло схвалить".

Громадянин.

БОСТОН, МАСС.

Курс англійської мови для іміґрантів.

Інтернешенел Інститут, у своїм відділі під ч. 190 Бікон Стріт. (коло Коплі Сквер), улаштовує курс англійської мови для таких, які вже дістали початки давніше. Наука відбувається в середу й пятницю ввечір від год. 7.30 до 9.30. Ці курси надаються для дорослих, які вже настільки знають англійську мову, що можуть у ній розмовитися і хочуть поправити мову й вимову. Розмови будуть мати на меті вияснення американського життя. Ціна за лекцію 25 ц. Нові апліканти можуть зголошуватися в год. 7 ввечір, або по телефоні KE 6-1081.

Патриція Пармелі, директорка.

Нові іміґранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал МекРей" до порту в Ню Йорку дня 24. жовтня:

Барабаш Семен, Галя, Ярослава, Мирослав; Хмурий Михайло, Галина, Інна; Еідуксітіс Казис, Анеле, Гедімінас, Януте, Расуте; Гаєвський Петро, Анна, Францішек; Ільчишин Мартин, Марія, Анна, Володимир; Коваль Гайнріх, Анна, Богдан; Квікер Всеволод, Мелянія, Анатолій; Ликтей Антін, Анна, Юрій; Мікалавскас Пранас; Мосюк Олена; Олешкевич Иосиф, Ольга, Оксана; Поточняк Юліянна, Анна; Рибка Микола, Анна, Теодозій, Марія, Олеся, Ольга; Шкурка Віктор, Сергій, Яків, Марія, Катерина, Віра; Сінкус Казис, Елена; Стротчук Микита, Катерина, Марія, Гелена, Надія; Шумбер Василь, Раїса, Олег, Наталія, Неллія; Ткаченко Олександер, Марія, Віра, Олеся, Ганна, Іван; Тринзолин Іван, Текля, Адам; Волчанський Іван, Анна; Золотарів Пантелеймон, Варвара; Хандога Стефан; Хоровський Пінас; Стасюк Юстина; Чаплинський Наталія, Богдан, Марта; Гончаренко Арсен, Теодора, Борис; Яцишин Іван, Кляра, Олекса; Кабан Стефан, Анастазія; Кліш Марія; Клюфас Мурослав; Корнілов Микола; Косандяк Теодор; Кулик Теофіль; Ляхович Григорій, Анна, Ольга, Орест, Марія; Левицький Северин, Віра; Олесневич Ольга; Овсяник Володимир, Пелагія, Ярослав; Павлушкевич Василь, Марія, Михайло, Ярослав, Стефан; Поченюк Юрій; Штовчан Теодор, Софія, Тамара, Юрій; Шумляк Іван, Анастазія, Марія; Ліавконіс Пранас, Сузанна, Альбіна.

КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ КАНАДИ.

(Докінчення зі стор. 1-ої)

від Св. Отця, кардинала Е. Тіссерана, кард. МекҐвігена, апостольського делегата архиєп. І. Антонютті й інших архиєпископів і від прем'єра Канади Сен-Лорана. Від управи міста склав особисто привіт контролер п. Балфур, а від провінціонального уряду Онтеріо міністер Гемілтон. У почесній президії був Преосв. Кир Ізидор Роборецький, а ділова президія змінялася щодня. Наради велися в окремих відділах, а потім на пленарних засіданнях в готелю Кінг у присутности яких 1,000 осіб. Між референтами подибуємо загально звісні імена автохтонів Канади як теж натуралізованих громадян та новоприбулих українських іміґрантів. Гостем референтом зі Злучених Держав був ред. Волод. Душник, який говорив про Українсько - катол. Церкву як авангард західної культури. Про сучасну політичну ситуацію і про наші завдання говорив колишній посол Антін Глинка. Після недільної сесії відбувся бенкет, в якому взяли участь делегати й гості, як репрезентанти українських і інших релігійних і народних організацій. Після ухвалення резолюцій вибрано Екзекутиву Української Катол. Акції, в склад якої ввійшли голова: д-р І. Кучерепа, заступники голови: д-р С. Сукмановський і д-р С. Климчук; секретар: д-р С. Бойко; фінанс. секр.: адв. Д. Штокало; касієр: д-р М. Луцик.

Підчас конгресу влаштовано в одній з заль виставку українського мистецтва, якою завідував о. Я. Бенеш, пані Луцька і артист-маляр Баляс. Про виставку були широкі звіти в місцевій щоденні пресі.

ПОШУКУВАННЯ

Скиталка **ОЛЬГА КОСАК**, з дому Гриншан, з Дрогобича, пошукує **ВАСИЛЯ ПІЛЬКА**, що виїхав до Америки десь у 1912 році, і **МАРІЮ ВІТЕХА**, жену Иосифа, з дому Пілько, що виїхала до Америки в 1910(?) році з мужом; обоє з Тустанович, пов. Дрогобич. Хто знає про них, або вони самі, проситься голоситись на адресу:

175 Horseheads Blvd.,
Elmira Heights, N. Y.

ДМИТРО ДРАГУЧАК пошукує свойого стрийка **ЯНА МАЗУРКЕВИЧА**, що колись давніше мешкав під адресою: 144 Washington, Olyphant. Хто знає про нього, або він самий, прошу зголоситись на адресу:

п. СТАШКА ПРИСТАЧА
577 So. 17th St., Newark, N. J.
Маємо багато новинок до передання.

ЯРЕМКО АННА з села Гермаківка, повіт Борщів, Галичина, пошукує **ДМИТРА ЯРЕМКО**, котрий приїхав з Европи до Ню Йорку 16. вересня 1949 року старанням ЗУАДК. Хто знає про него, або він сам, прошу зголоситись на адресу:

OLENCHENKO T.
c/o F. E. Weaver
Kanawha County, Quick, W. VA.

ПОДЯКА

Отцим складаємо щиро сердечну подяку Вп. п-ву Іванові і Катерині Шляхеткам за те, що взяли нас до свого помешкання і опікувались нами понад трьох тижнів.

Рівнож складаємо щиру подяку цілому ЗУАДКомітетові в Акрон, О., а особисто родині Олекси Зепко та Константина Зепко за знайдення нам праці та помешкання і перевезення нас та піклування за нашу долю на протязі цілого часу.

А також цілій українській громаді міста Акрон за матеріяльну поміч. Нехай їм Господь Бог заплатить за всі турботи в улаштуванні нашого життя у вільній Америці.

Тимків Степан, Ніна і Олена.

ПОДЯКА

Найсердечнішу подяку складаємо Високоповажаним Панству Горохівським за щире і гостинне прийняття в їхньому домі по нашому прибутті до Филаделфії зі скитальщини і за дальшу безінтересовну опіку і матеріяльну поміч, яку до сьогодні нам оказують.

За щирість і добре серце — українським „Спаси-Біг" дякуємо.

Осип і Теодора Сидор.
Посипанко Надія, Микита, Іван, Дарія, Лариса.

ТАРЗАН, ч. 2203. Людська добича.

Коли Мімба витягав свою людську добичу з колиби, одна нога небіжчика зачепилася за двері.

Двері розбудили жінку тубильця. Коли вона завважала, що чоловіка нема, вона вибігла...

...й саме вчас побачила, як тіло чоловіка тягне лев.

По місті дався негайно чути розпачливий крик жінки.